

Nr 258.

Av herrar Svärd och Bergh, i anledning av Kungl. Maj:ts framställningar om vissa anslag till biltrafik vid statens järnvägar och till postverkets diligens- trafik.

I årets statsverksproposition begäras bl. a. investeringsanslag dels å 2 miljoner kronor för förvärv av billinjer åt statens järnvägar, dels å 10,5 miljoner kronor för anskaffning av bilmateriel till statens järnvägar, dels å 2 miljoner kronor till garage- och verkstadsbyggnader åt statens järnvägar, dels å 1,9 miljoner kronor för anskaffning av bilmateriel för postverkets diligensrörelse, dels ock å 0,7 miljoner kronor för förvärv av billinjer åt postverket.

De farhågor, som i motion vid 1951 års riksdag (I: 252) uttalades, nämligen att statens järnvägars årliga förvärv av billinjer måste medföra sådana automatiska utgiftsstegringar, som i nuvarande ekonomiska läge borde undvikas, ha besannats. Ehuru verket för budgetåret 1951/52 fick ett med 800 000 kronor — från 9 miljoner kronor till 9,8 miljoner kronor — ökat anslag för anskaffning av bilmateriel, yrkas i årets statsverksproposition en ytterligare ökning, nämligen med 700 000 kronor till 10,5 miljoner kronor. I nuvarande ekonomiska läge anse vi såväl denna ökning som den ifrågasatta utgiften för förvärv av billinjer böra undvikas, helst som möjligheter finnas att träffa överenskommelse med privata billinjeägare om samtrafik i stället för att övertaga billinjerna. Det må vidare anföras, att med anslagsbeloppet å 10,5 miljoner kronor även skall finansieras inköp av 20 lastbilar. I anslutning härtill må erinras om att statens järnvägar är ägare av Svenska lastbilaktiebolaget, som erhållit betydande lån efter beslut av riksdagen för utökande av sin rörelse. Vidare må erinras om att statens järnvägar till det nyssnämnda bolaget överlåtitt lastbilar, varvid full valuta icke alltid synes ha utkrävts. Sålunda har nyligen i åtminstone tre fall i Malmöhus län överlåtelse skett av statens järnvägars trafikrättigheter, varvid den i lag föreskrivna deklarationen om villkoren för överlåtelsen ersatts med en blyertsnotering å akten, att "något som helst vederlag" icke utgått. Behandlingen av de nyssnämnda försäljningsärendena ger vid handen, att statens järnvägar skulle ha kunnat till bättre priser än som nu uttagits realisera sina lastbilar.

På samma sätt som anslagsbehovet skulle kunna minskas för återanskaffningen av bilar skulle uppenbarligen en motsvarande minskning av anslaget till garage- och verkstadsbyggnader kunna ske, om nyanskaffningen av fordon upphörde i de fall något bärande skäl för sådan nyan-

skaffning icke kunde förebringas. Järnvägsstyrelsen framhåller också i sina petita, att den kraftiga utveckling som verkets biltrafik undergått medfört ett alltmer stegradt behov av anläggningar för skötsel, underhåll och garagering av fordonsparken.

Det har icke varit oss möjligt att ur statsverkspropositionen utläsa, hur stora kostnaderna äro för anskaffning av de nyssnämnda lastbilarna eller för de garage- och verkstadsbyggnader, som erfordras för skötsel av de nya bussar och lastbilar, som statens järnvägar skulle köpa, därest anslagen beviljades. Överslagsvis kan man emellertid förutsätta, att anskaffningskostnaden för 20 lastbilar icke torde understiga 400 000 kronor och att de särskilda kostnaderna för att möta behovet av utrymmen för skötseln av den ständigt ökade fordonsparken i relation till anslagsbehovet å 2 miljoner kronor icke torde understiga 500 000 kronor.

De principiella anmärkningar, som i det föregående gjorts beträffande statens järnvägars förvärv av billinjer, kunna i vissa avseenden anföras jämväl gentemot postverkets anskaffning av bilmateriel för diligensrörelsen och förvärv av nya billinjer. Anslagsbehovet för anskaffning av bilmateriel för diligenslinjerna beräknas höjt med 100 000 kronor under kommande budgetår, nämligen från 1,8 miljoner kronor till 1,9 miljoner kronor. Om postverket täckte sitt trafikbehov genom överenskommelser med ägarna av privata billinjer i stället för att övertaga linjerna, skulle medelsbehovet i förevarande fall säkerligen kunna beräknas till högst 1,8 miljoner kronor eller samma belopp som beviljades av förra årets riksdag.

Anslaget för förvärv av billinjer åt postverket var budgetåret 1950/51 250 000 kronor och steg till det dubbla eller 500 000 kronor under innevarande budgetår. För budgetåret 1952/53 beräknas ett medelsbehov för ifrågavarande ändamål av ett med 200 000 kronor ökat belopp eller 700 000 kronor. Något anslag härför synes icke böra utgå.

Genom vad som här föreslagits skulle en besparing å 4,4 miljoner kronor uppkomma.

Under återopande av det anförda hemställes,

att riksdagen måtte, med anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 1, dels avslå förslaget om anslag å 2 miljoner kronor för förvärv av billinjer åt statens järnvägar, dels för anskaffning av bilmateriel till statens järnvägar anvisa 9,4 miljoner kronor, dels för garage- och verkstadsbyggnader åt statens järnvägar anvisa 1,5 miljoner kronor, dels för anskaffning av bilmateriel för diligensrörelsen åt postverket anslå 1,8 miljoner kronor, dels ock avslå förslaget om anslag å 700 000 kronor för förvärv av billinjer åt postverket.

Stockholm den 26 januari 1952.

G. Svärd.

Ragn. Bergh.